

Fiche 13

Bieden multimedia en technologie een meerwaarde bij het onderwijs in begrijpend lezen?

Onderwijsniveau: kleuter lager secundair

Componenten van leesvaardigheid:

Voorbereidende leesvaardigheden: geletterdheid mondelinge taalvaardigheid

Technisch lezen : vlot lezen vloeiend lezen

Begrijpend lezen

Algemene leesvaardigheid

Leesmotivatie

Wat vertelt onderzoek?

Onderwijs zonder ondersteuning van multimedia en technologie lijkt vandaag bijna niet meer denkbaar. Daarbij gebruiken we ‘multimedia en technologie’ als een containerbegrip voor tal van toepassingen op digitale dragers (bijvoorbeeld: pc, laptop, smartphone, smartboard ...). Er bestaan evenwel grote verschillen tussen die toepassingen, bijvoorbeeld in de mate waarin ze interactie met leerlingen toelaten of verbonden zijn met het internet.

Theoretisch gezien kunnen multimedia en technologie op verschillende manieren bijdragen aan effectiever en efficiënter begrijpend leesonderwijs. Zo zou een digitale tekst verrijkt kunnen worden met hyperlinks die leiden naar verklaringen van nieuwe of moeilijke woorden die cruciaal zijn om een tekst te kunnen begrijpen. Verder zou je verwachten dat online instructie- en oefenprogramma's niet alleen de lees- en leermotivatie van leerlingen versterken, maar ook betere en meer oefenkansen geven aan alle leerlingen in de klas.

Maar leveren multimedia en technologie ook werkelijk de toegevoegde waarde voor het begrijpend leesonderwijs die we ervan verwachten? Het antwoord op die vraag is genuanceerd. Over het algemeen blijkt de meerwaarde beperkt. Vooral toepassingen die ondersteunend werken bij de leesaanpak in de klas lijken beloftevol op voorwaarde dat die de aandacht van de leerlingen niet te veel afleiden. Die conclusie betreft zowel doorsnee leerlingen als leerlingen met leesmoelijkheden of leerlingen met een anderstalige thuisomgeving. Harde uitspraken doen over de toegevoegde waarde van multimedia en technologie in begrijpend leesonderwijs is voorlopig evenwel nog moeilijk.

Welke praktijktips horen bij dit antwoord?

- Zet multimedia en technologie vooral in om je eigen begrijpend leesonderwijs in de klas te versterken. Denk bijvoorbeeld aan het opnemen van een filmpje waarin je luidop illustreert hoe je de betekenis van een stukje tekst achterhaalt. Zo hebben leerlingen achteraf jouw voorbeeld bij de hand wanneer ze zelf gaan begrijpend lezen. Gebruik dat filmpje niet ter vervanging van het modelleren in de klas, maar gebruik het als aanvulling bij wat je in de klas doet.
- Kies voor rustige toepassingen. Te veel toeters en bellen leiden de aandacht van de leerlingen af en werken hen tegen om bij de kern van de zaak te blijven, bijvoorbeeld bij de betekenis of de hoofdgedachte(n) van de tekst.
- Gebruik multimedia en technologie eventueel om kennis te introduceren of versterken die leerlingen nodig hebben om een tekst te lezen en te begrijpen. Zo kan je leerlingen eerst een filmpje tonen waarin het ontstaan van de bliksem wordt uitgelegd, voor je hen een tekst over hetzelfde onderwerp laat lezen.

Wil je meer weten over dit onderwerp, neem dan hier een kijkje:

- [De nieuwe lezer: Lezen in het digitale tijdperk | Stichting Lezen](#)
- [Leesmonitor Magazine: Digitaal lezen | Stichting Lezen](#)

Wil je meer weten over het onderliggende onderzoek, kijk dan zeker naar deze studies:

- Lee, S., Kuo, L. J., Xu, Z., & Hu, X. (2020). The effects of technology-integrated classroom instruction on K-12 English language learners' literacy development: a meta-analysis. *Computer Assisted Language Learning*, 35(5-6), 1106-1137.
- Takacs, Z. K., Swart, E. K., & Bus, A. G. (2015). Benefits and pitfalls of multimedia and interactive features in technology-enhanced storybooks: A meta-analysis. *Review of educational research*, 85(4), 698-739.

